

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 539/2021-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 3Csp/25/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 539/2021-21 z 30. septembra 2021 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Csp/25/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu sporovou stranou v napadnutom konaní o určovacej žalobe týkajúcej sa spotrebiteľského úveru. Žaloba bola podaná 13. februára 2017, okresný súd rozsudkom č. k. 3Csp/25/2017-137 zo 6. októbra 2017 žalobu zamietol a Krajský súd v Trenčíne o podanom odvolaní sťažovateľa proti uvedenému

rozsudku okresného súdu rozhodol rozsudkom č. k. 17Co/28/2018-210 z 27. augusta 2020. Sťažovateľ vytkol, že od vydania rozhodnutia odvolacieho súdu a doručenia spisového materiálu späť okresnému súdu potom, ako došlo k vyčísleniu trov napadnutého konania, je okresný súd vo veci nečinný a do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol právoplatne o trovách konania.

3. Sťažovateľ poukázal aj na celkovú dĺžku napadnutého konania a zdôraznil, že konanie sa definitívne končí a právna neistota medzi účastníkmi konania je natrvalo odstránená až po tom, keď si okresný súd splní aj povinnosti s tzv. „podružnou agendou“, teda rozhodnutím o trovách konania.

4. Sťažovateľ tiež konštatoval, že vec nie je po skutkovej ani právnej stránke zložitá a svojím konaním neprispel k prietahom v konaní.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty, aby prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov a zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 580 eur, ako aj náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol chronologický prehľad jednotlivých jeho úkonov v napadnutom konaní a konštatoval, že celé meritórne konanie na súde prvej inštancie trvalo menej ako 8 mesiacov, od 1. februára 2018 bol spis na odvolacom súde, z ktorého sa okresnému súdu vrátil 2. októbra 2020, pričom rozsudok vo veci samej nadobudol právoplatnosť 23. októbra 2020. Právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej bol odstránený stav právnej neistoty medzi sporovými stranami. O výške náhrady trov konania bolo rozhodnuté uznesením z 13. júla 2021. Okresný súd poukázal na to, že aj keď obdobie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej do rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania (od 23. októbra 2020 do 13. júla 2021) sa javí ako neprimerané, do rozhodovacej činnosti o výške náhrady trov konania nepriaznivo zasiahli nielen pandemické opatrenia, ale aj ochorenie vyššej súdnej úradníčky. V tejto súvislosti tiež uviedol, že pokiaľ by sťažovateľ po právoplatnom skončení konania predložil vyúčtovanie svojich trov, o týchto jeho nárokoch by už mohlo byť s veľkou pravdepodobnosťou rozhodnuté, a to v rámci uznesenia z 13. júla 2021. Sťažovateľ totiž podal 11. augusta 2021 proti tomuto uzneseniu sťažnosť s odôvodnením, že mu neboli priznané trovy právneho zastúpenia v súvislosti s poradou s klientom v rámci odvolacieho konania, ako aj v súvislosti s vypracovaním právneho rozboru pre klienta. Tieto skutočnosti však súdu v čase vydania uznesenia z 13. júla 2021 nevyplývali z obsahu spisu a bolo povinnosťou sťažovateľa na tieto poukázať. Z uvedeného dôvodu o podanej sťažnosti rozhodla zákonná sudkyňa uznesením z 21. októbra 2021.

7. Ďalej súd argumentoval, že na základe jednej žaloby boli pôvodne predmetom sporu štyri nároky, následne sťažovateľ uplatnil ďalších päť nových nárokov, celkovo tak žiadal rozhodnúť o deviatich nárokoch. Okresný súd o nich rozhodol napriek ich počtu v primeranej lehote.

II.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike zdôraznil dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti a odkázal na detailnú argumentáciu v nej uvedenú. Poukázal na to, že aj keď ku dňu podania repliky už došlo k právoplatnému ukončeniu napadnutého konania, pretože bolo právoplatne rozhodnuté aj o trovách konania uznesením zákonnej sudkyne z 21. októbra 2021, táto skutočnosť nemôže zhojiť neefektívne a nehospodárne stratený čas, ktorý stihol do vydania uznesenia uplynúť. Sťažovateľ je tiež toho názoru, že absolútna nečinnosť okresného súdu v období rozhodovania o trovách konania nemôže byť ospravedliteľná ani pandemiou, pričom zdôraznil neverejnosť rozhodovania o trovách konania. Tiež uviedol, že konanie je definitívne právoplatne skončené až potom, keď bolo rozhodnuté aj v otázkach trov konania.

9. Ústavný súd by mal podľa neho vziať do úvahy aj skutočnosť, že ide o konanie so slabšou stranou vyplývajúce z úverového vzťahu spotrebiteľa a finančnej inštitúcie a že výsledok konania má pre sťažovateľa mimoriadny význam.

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože na základe ústavnej sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu, repliky sťažovateľa a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

16. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konania o určovacej žalobe týkajúcej sa spotrebiteľského úveru tvoria bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov v civilnom procese, na druhej strane však sťažovateľ v napadnutom konaní žiadal rozhodnúť celkovo o deviatich nárokoch, z čoho vyplýva istá miera zložitosti okresným súdom prejednávanéj veci.

17. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Z vyjadrenia okresného súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ takisto určitou mierou prispel k predĺženiu napadnutého konania. O výške náhrady trov konania okresný súd rozhodol uznesením z 13. júla 2021, teda ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Sťažovateľ však podal 11. augusta 2021 proti tomuto uzneseniu sťažnosť s odôvodnením, že mu neboli priznané trovy právneho zastúpenia v súvislosti s poradou s klientom v rámci odvolacieho konania, ako aj v súvislosti s vypracovaním právneho rozboru pre klienta. Tieto skutočnosti ale okresnému súdu v čase vydania uznesenia z 13. júla 2021 nevyplývali z obsahu spisu a bolo povinnosťou sťažovateľa na nich poukázať. Tým, že to neurobil po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ale až v podanej sťažnosti proti uzneseniu z 13. júla 2021, sám prispel k oddialeniu definitívneho právoplatného skončenia napadnutého konania.

18. Pokiaľ ide o hodnotenie postupu okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu konania, ústavný súd z vyjadrenia okresného súdu a z predloženého súdneho spisu zistil, že v napadnutom konaní rozhodol okresný súd rozsudkom do ôsmich mesiacov od podania žaloby. Po podaní odvolania okresný súd bezprostredne po zabezpečení vyjadrenia protistrany postúpil spis odvolaciemu súdu. Po vrátení spisu z odvolacieho súdu a nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej 23. októbra 2020 ostal okresný súd nečinný a o výške náhrady trov konania rozhodol 13. júla 2021, teda po takmer deviatich mesiacoch. O výške náhrady trov konania bolo právoplatne rozhodnuté v októbri 2021.

19. Uvedenú deväťmesačnú nečinnosť okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania možno síce hodnotiť ako priet'ah, avšak vzhľadom na promptné rozhodnutie okresného súdu vo veci samej, uvedenú istú mieru zložitosti prejednávanéj veci a skutočnosť, že aj sťažovateľ prispel k predĺženiu

napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní nedošlo k zbytočným prieťahom, a teda ani k porušeniu sťažovateľom označených práv.

20. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu